

RAS - utvärdering 2024

Statistik hämtad från SKK Avelsdata/Hunddata, viss hälsoinformation kompletterad med information från dogweb (NKK:s databas), koiranet (FKK:s databas) och offentliga uppgifter om exempelvis gentester.

Population och avelsstruktur

Mål: Dagens avelsarbete bör inriktas på att bygga upp en population med en tillräcklig genetisk variation. Ett tillräckligt genetiskt material måste bevaras i stammen och inavelsgraden bör hållas så låg som möjlig. Detta innebär att så många hundar som möjligt bör användas i aveln.

Strategi: Ett viktigt verktyg för att nå målet att minska inavelsgraden är att begränsa användandet av varje enskild hund. Den allmänna rekommendationen i små populationer är därför att en enskild hund bör bli förälder åt högst 5 % av avkomman som produceras av en generation avelsdjur (ca 5 år). I stora populationer är motsvarande siffra 2 %. Ingen enskild hund bör därför i nuläget ha mer än 3 kullar eller omkring 18 valpar, beräknat på den svenska populationen. ✓

Kommentar: 4 kullar föddes efter sammanlagt 8 olika avelsdjur. En hane och en tik hade under årets sin första valpkull. I en av årets kombinationer fick såväl hanen som tiken med denna kull sin tredje kull, och tangerade med detta det rekommenderade maximala antalet avkommor. Tikens 15 avkommor är samtliga under 5 års ålder. Hanens 18 avkommor är samtliga under 4 års ålder.

Strategi: Ett sätt att öka antalet använda hundar i avel är att ett större antal hundar hälsogranskas och mentalbeskrivs. Genom att fler hundar i en kull granskas, kan de styrka ett syskon med svagare resultat eller upplysa om oönskade egenskaper. ✗

Kommentar: Tyvärr är trenden motsatt gällande hälsogranskning, och andelen mentalbeskrivna är oförändrad trots att rasklubben genomfört åtgärder för att underlätta och öka antalet.

Strategi: Ett önskemål från AK är att vi har en fortlöpande dialog med hundägare inom renkötseln för att kunna tillföra rasen nytt avelsmaterial. ✓ ✗

Kommentar: Pågående arbete, ett flertal hundar togs in till rasen 2018 och ytterligare en individ 2023. Det inkommer också årligen flera frågeställningar om inmönstring. Upplevelsen är att fler arbetande renhundar används i avel nu (dock ej under 2024), och att renskötare aktivt väljer att avla inom den registrerade populationen i något högre utsträckning. Önskvärt vore en mer aktiv dialog med de hundägare inom renkötseln som planerar att upplåta eller använda sin hund i avel.

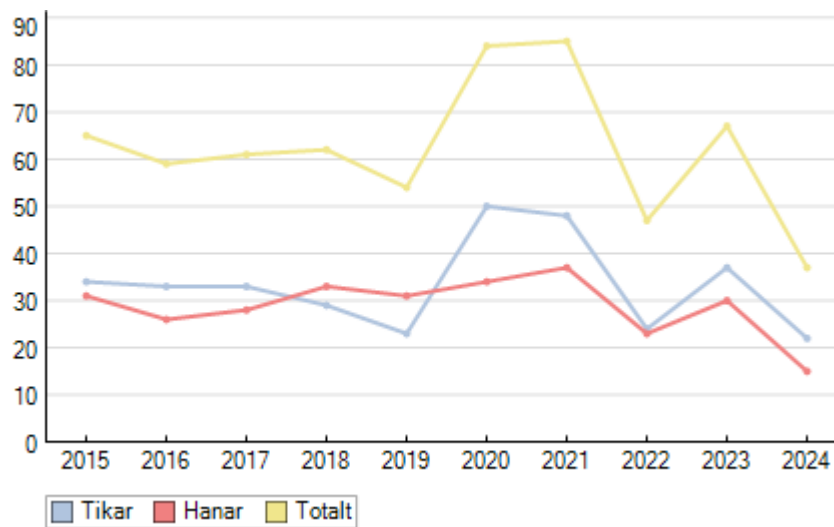
Strategi: Uppfödare bör sträva mot så obesläktade parningskombinationer som möjligt. Att nå en lägre inavelsgrad inom den svenska populationen kommer endast att vara möjligt genom att nytt blod tillförs. Dels genom att använda mindre besläktade hundar från den finska populationen och dels genom att de hundar som mönstras in i rasen används i aveln. ✗

Kommentar: Två av de åtta avelsdjuren var ej födda i Sverige – en tik född i Norge (efter svenskfödd mor och finsk far), en hane född i Finland (efter finska föräldrar). Samtliga 4 kombinationer har full 3 leds stamtavla, dvs inga inmönstrade hundar bland första eller andra generation. Två av kombinationerna har en full stamtavla även i 5 led.

Strategi: Inavelsgraden i rasen bör hållas under 2,5% sett över 5 generationer. ✗

Kommentar: Två av kombinationerna födda 2024 har en inavelsökning på 0,0%. En kombination har en inavelsökning på 0,8%, vilket även det är gott och väl inom rekommendationerna. En kombination har tyvärr en inavelsgrad på 3,1%.

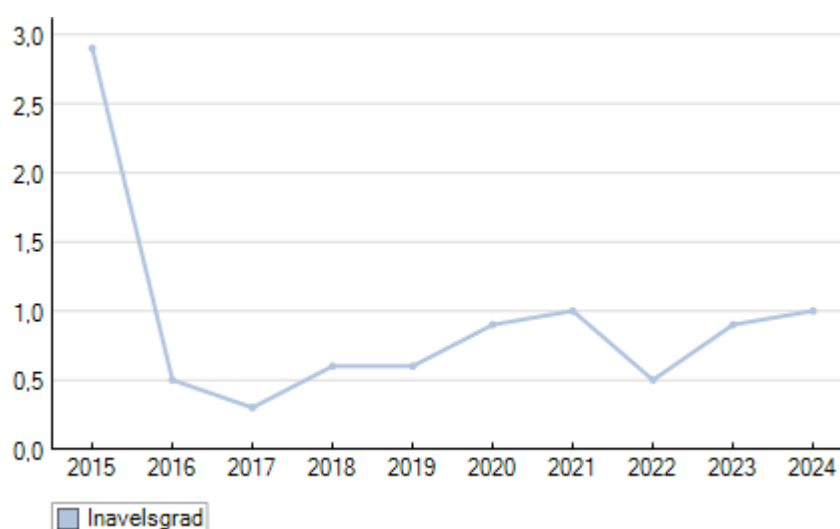
Registreringsstatistik

Grafen ovan visar registreringsstatistik över en 10-årsperiod. Det registrerades under 2024 endast 34 valpar i sammanlagt 5 kombinationer, samt 3 import. Sist registreringssiffrorna var så här låga var 2000, vilket ännu var under rasens etableringsperiod i Sverige.

Två av de kullar som registrerades under 2024 föddes 2023, och en kull som föddes 2024 registrerades 2025. Under 2024 har det alltså fötts valpar i 4 olika kombinationer efter 4 tikar och 4 hanar. En hane och en tik hade under året sin första valpkull. En hane och en tik fick under året sin tredje valpkull vilket innebär att de uppnått det maximala antalet avkommor som rekommenderas per individ. Övriga avelsdjur hade en kull vardera sedan tidigare. Kullstorleken är för andra året i rad ökande till den högsta någonsin i Sverige, med en kullstorlek på i snitt 7,3 valpar.

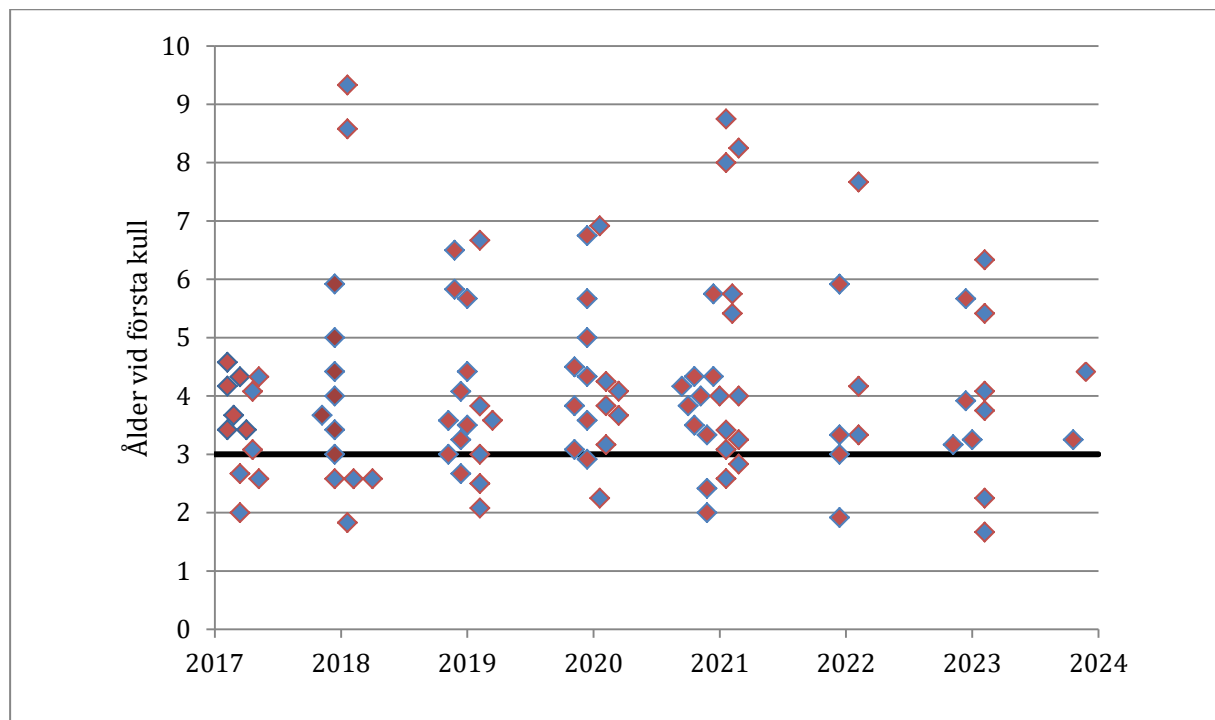
Inavelstrend

Grafen visar rasens genomsnittliga inavelsökning i procent beräknad på 5 generationer, från 2015 till 2024. Den mycket höga siffran 2015 beror på en mor-son-kombination vilket innebär en inavelsökning på 25%. Detta påverkar genomsnittsvärdet mycket eftersom populationen är liten.

Genomsnittlig inavelsökning för samtliga kullar födda 2024 ligger på 1,0 %. När det gäller inavelsgrad är det dock viktigt att ha i åtanke såväl de hundar med icke komplett stamtavla (såväl importörer som inmönstrade hundar), som att se hur släktskap längre bak än 5 generationer ser ut. Av de 4 kombinationer som föddes 2024 har endast en kombination full 5-generationers stamtavla i SKK:s hunddatabas vilket gör angiven inavelsökning osäker.

Avelsdebut

Diagrammet visar ålder på de hundar som fått sin första kull under åren 2017-2024. Tikarna visas i rött, hanarna i blått. Den svarta linjen visar önskad lägsta ålder vid avelsdebut enligt rasklubbens avelsrekommendationer.

Både den hane och den tik som fick sin första kull under 2024 var över 3 år.

För att bromsa förlusten av genetisk variation är det viktigt att ha stort generationsintervall, vilket innebär att avelsdebut inte bör ske för tidigt och att i första hand leta efter oanvända äldre hanhundar av släkt som är mindre frekvent använd än populationen i stort.

Ytterligare en viktig faktor i att vänta något med avelsdebut är att vissa sjukdomar, såsom allergier, autoimmuna sjukdomar och epilepsi, ofta debuterar först vid 3-5 års ålder. Används hundar i avel redan i 2-årsåldern saknas mycket av denna kunskap, än mer om hundens föräldrar var lika unga när de gick i avel. Avvakta vi med avelsdebut till närmre 5 års ålder är avelsdjurens föräldrar i sin tur närmre 10 år, då finns möjlighet till gott om information om släktens hälsostatus och avelsplaneringen kan göras med hänsyn till så många fler faktorer. Vi vill ju alla både äga och föda upp hundar som lever ett långt och friskt liv.

Genetisk variation/barnbarnsstatistik

Regnr	Hundnamn	Kön	Född	Avkommor					Barnbarn				
				Sv	No	Fi	Dk	Tot	Sv	No	Fi	Dk	Tot
SE37508/2010	BERGLEJONETS HEART OF STEEL	H	2010	0	23	0	0	23	42	0	19	0	61
S30214/2005	KOIVULEHDON BERNE	H	2005	10	0	0	0	10	42	0	0	0	42
S47389/2006	KOIVULEHDON CARI CHARON	H	2006	11	0	9	0	20	39	0	10	0	49
S56718/2008	BERGLEJONETS GLORY TO THE BRAVE	H	2008	11	0	0	0	11	38	0	0	0	38
FI17474/09	KIRJOKANNEN HURTTI UKKO	H	2009	7	0	10	0	17	37	3	39	0	79
SE22507/2013	LAPINLUMON ELÄMÄNVOITTO	H	2010	29	0	0	0	29	36	4	0	0	40
S35304/2009	SAMEGULDS BOLT	H	2009	6	4	7	0	17	35	22	37	0	95
S67639/2007	KUURAKUONON NAURUNAAMA	H	2007	28	0	0	0	28	32	6	0	0	38
S28390/2007	MÅNSAGANS ALVAR	H	2007	4	14	0	0	18	31	24	5	0	60
SE10437/2011	NJARGA LUKAS	H	2010	11	9	5	0	25	29	9	8	0	46
S65687/2009	TJAKKE'S CAJVA	T	2009	24	0	0	0	24	57	18	0	0	75
SE18524/2010	DILBA	T	2009	16	0	0	0	16	52	7	5	0	64
DK02401/2008	MIEHTEBIEKKA OAHPPI	T	2007	5	8	0	5	18	46	25	0	5	76
SE65948/2010	RÄJNNUHIDDJE AÚNI	T	2010	15	0	0	0	15	40	0	10	0	50
S24945/2008	KOIVULEHDON DAUPHINE	T	2008	6	0	0	0	6	35	14	0	0	49
S64179/2007	TJAKKE'S LOIKA	T	2007	13	0	0	0	13	32	0	0	0	32
S26411/2007	KLÄPPYLETS DÁRKIL DOAIVVA	T	2007	7	0	0	0	7	29	14	0	0	43
SE26068/2012	TINTTARAISEN OKSANA	T	2012	16	0	0	0	16	28	20	0	17	65
S22557/2006	KLÄPPYLETS CABBI CIKNA	T	2006	0	0	10	0	10	28	0	11	0	39
SE21950/2016	TEAM ART FENJA	T	2016	17	0	0	0	17	27	0	0	0	27

Tabellen listar de 10 hanar respektive tikar som är födda efter 2005 och har flest svenskfödda barnbarn. I tabellen står även antal avkommor, och utöver svenskfödda avkommor och barnbarn står även avkommor och barnbarn från våra övriga nordiska länder med, då det finns ett stort avelsutbyte mellan länderna.

Det rekommenderade maximala antalet barnbarn är en dubbling av maximalt antal barn, det vill säga 36 barnbarn. Fem hanhundar och fyra tikar överskrider detta antal, övriga är så pass nära den övre gränsen att utrymmet för ytterligare barnbarn är snävt, med hänsyn till genetisk variation i kommande generationer.

Vi vill uppmana uppfödare att ta barnbarnskurvan i beaktande vid val av avelsdjur, då det inte gynnar vår ras att några få individer får alltför många barnbarn och därigenom stor påverkan på populationsnivå. Det försvårar för framtida avelskombinationer då dessa hundar kommer vara överrepresenterade i stamtavlor.

Har du avkomma till hundarna ovan, och vill avla? Finns det avkommor till din hund redan så är ett bättre alternativ att planera för nästa generation. Finns inga avkommor? Är din hund extra värdefull att gå i avel? Leta då efter en partner som INTE är avkomma till ovanstående hundar. Glöm inte att leta utanför Sveriges gränser också.

Vi hänvisar till SKK Avelsdata för fullständiga och kontinuerligt uppdaterade barnbarnslistor, och till Koiranet, Dogweb och Hundeweb för kompletterande information. SRLV:s avelskommitté kan också vara behjälplig om så önskas.

Hälsa

Mål: Att kartlägga hälsoläget med hjälp av enkäter. ☒

Mål: Hög andel HD/ED-röntgade hundar i rasen även av de hundar som inte används i avel. ☐

Mål: Få uppfödare att prioritera HD/ED, ögonlysning samt mentalbeskrivning av avelsdjur samt att inspirera sin valpköpare att göra detsamma. ☐

Strategi: Skapa valpkullsenkät som skickas ut till uppfödare som registrerar valpkull. ☒

Kommentar: Enkät finns på hemsidan och information skickas ut till aktiva uppfödare med ojämna mellanrum. Responsen är mycket variabel.

Strategi: Samtliga avelsdjur bör undersökas gällande HD, ED, ögonlysning och en av dem bör vara fri från PRA inför avel. ☐

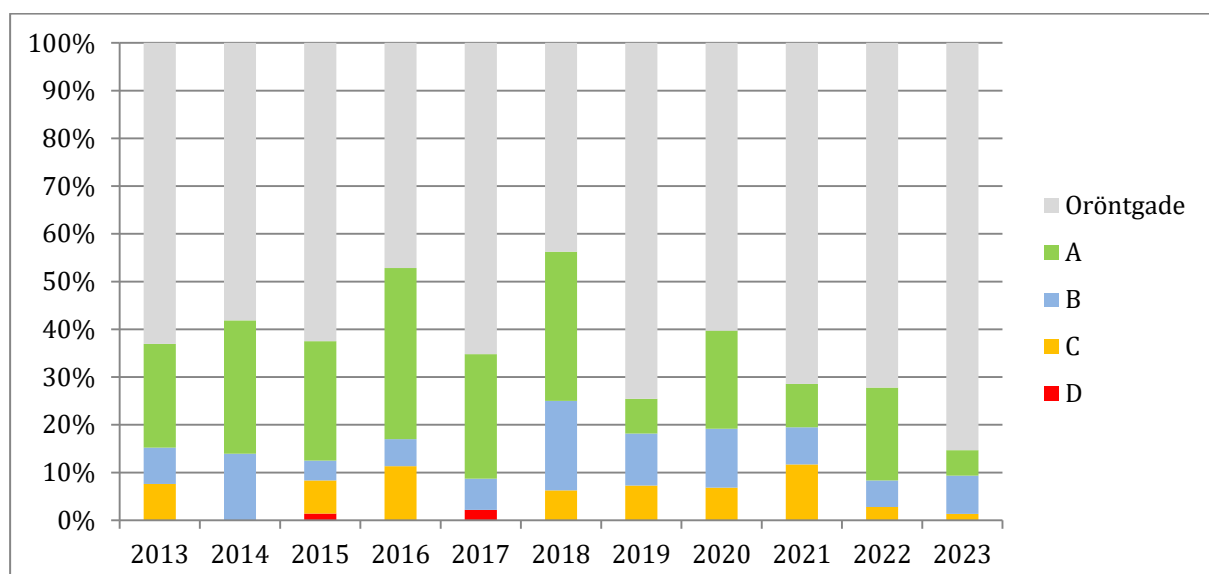
Kommentar: En tik är varken ögonlyst, eller röntgad och endast DNA-testad för ena sortens PRA. Endast fyra av de övriga 7 avelsdjuren är ögonlysta 2023 eller senare. Övriga tre kombinationer är både friröntgade avseende HD/ED och har känd status gällande båda typerna av PRA som förekommer i rasen.

Strategi: Uppfödare ombeds att återkoppla till avelskommittén om sina avelsdjurs hälsa. ☒

Kommentar: Fungerar bitvis bra, bitvis mycket bristfälligt. Årligt utskick till uppfödare som haft valpkull under föregående år görs. Ytterligare en strategi som kontinuerligt funnits sedan 2017 är en hälsoenkät tillgänglig på rasklubbens hemsida.

Röntgenresultat

Under året röntgades 22 individer, 18 av dem röntgades både gällande höfter och armbågar. Samtliga armbågsröntgade individer bedömdes vara fria från dysplasi. 6 av de höftledsröntgade individerna bedömdes ha HD grad C.

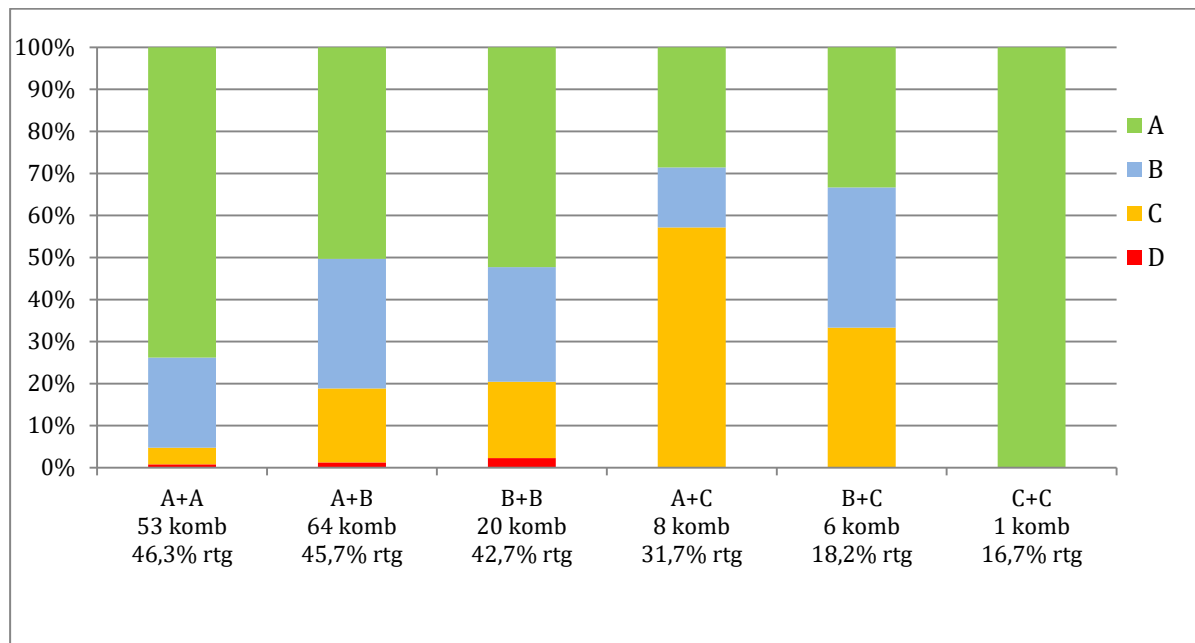

Diagrammet ovan visar höftledsröntgenresultat som finns i SKK:s databasa på hundar födda 2013-2023. Staplarna visar andel röntgade hundar som fått resultat A, B, C respektive D utifrån det totala

antalet födda hundar det året, samt andelen röntgade hundar. Röntgenresultat från exporterade samt utlandsfödda hundar är inte medtagna i detta diagram.

Andelen röntgade hundar har tyvärr sjunkit markant om vi jämför ovanstående år (34,7%) med åren 2005-2015 (40,8%). Av de röntgade hundarna har andel A+B minskat, medan andelen C-höfter ökat – från 11,7% av de röntgade hundarna 2005-2015, till 17,6% av de röntgade hundarna 2013-2023.

Medelåldern på röntgade hundar är närmre 2 år, så såväl stapeln för 2022 som 2023 kan förväntas öka. Antalet röntgade hundar födda 2019-2021 har dock inte ökat nämnvärt sett till förra årets statistik.

Diagrammet ovan visar vad olika kombinationer i Sverige lämnat, från 2009 till 2023. Tydligt är att användande av C-höft ökar andelen C-höfter hos avkomman, liksom att andelen röntgade avkomor till förälder med C-höft hälsoundersöks i betydligt lägre utsträckning. Andelen friröntgade föräldradjur är markant störst, men antalet kombinationer där någon förälder har C har dubblerats sedan 2020.

Ögon

PRA

Under 2024 har 8 individer testats för prcd-PRA, varav 5 med resultat A dvs fri från sjukdomsanlag, 3 med resultat B dvs bärare av ett sjukt anlag, ett friskt (kommer ej bli sjuk). 22 individer har listats som fria genom arv. 6 individer har testats för IFT122-PRA, samtliga med resultat A (fri). 6 individer har listats som fria genom arv.

Gällande IFT122-PRA finns sammanlagt 97 registrerade resultat hos SKK. 57 av dessa är hereditärt fria, 40 av dem är testade individer varav 3 är bärare av sjukdomsanlag. Det ger en procentsats på 5,26%. I dagsläget medför dock registrering av anlagsbärare att denna bara får användas i avel med individ som är registrerad fri från sjukdomsanlag. Detta gör att mörkertalet gällande anlagsbärare tyvärr är stort då dessa resultat ofta inte skickas in. Avelskommittén har kännedom om fler anlagsbärare än de som finns i SKK:s databas, i tillägg till den tik som i samband med forskningen

visade sig vara affekterad och har utvecklat PRA och som själv även har avkommor. De vi har vetskap om är inte nära släkt med varandra, vilket innebär att sjukdomsanlaget har stor spridning i populationen och inte är begränsad till enstaka släkter eller linjer.

Ögonlysning

19 hundar blev ögonlysta under 2024, 18 av dem med resultat UA. Hunden som ögonlystes med anmärkning har främre y-sömskatarakt, vilket inte medför några besvär för hunden och inte heller är något avelshinder, i kombination med hund som ögonlysts UA.

Fyra av de ögonlysta individerna var över 6 år, de två äldsta var nästan 9 respektive 9 år. 15 hundar var under 4 år vilket innebär att de trots UA-resultat behöver undersökas vid senare tillfälle för att säkerställa att de inte utvecklar någon ögonsjukdom vid en högre ålder.

Mentalitet och bruksegenskaper

Mål: Ett användbart vällanlagstest för rasen. ✓

Kommentar: Svenska kroppsvallarklubbens vällanlagsprov, NHAT, fungerar väl för att visa vällanlag även på renvallande hundar. Möjligheterna att såväl träna som göra anlagsprov varierar stort i landet, men det blir allt fler gårdar som tar emot kroppsvallande hundar och kunskapen om kroppsvallare ökar.

Mål: Fortsatt uppmuntra till användning av rasen inom olika arbets- och tävlingsgrenar. ✓

Kommentar: Möjligheten att skicka in resultat och få sin hund och prestationen uppmärksammas på hemsida & i sociala medier finns, men nyttjas inte. Tävlingen Årets Hund uppmärksammar samtliga tävlande hundar där ägaren är medlem i klubben. Nytt för 2024 är att nykomlingar, dvs de som tävlar för första gången i någon tävlingsgren, samt årets äldsta tävlande hund uppmärksammas lite extra. Under 2024 startade 4 hundar i bruksprov, 7 hundar i lydnad, 7 hundar i Nose Work, 10 hundar i rallylydnad, 10 hundar i viltspårprov och 3 hundar i agility.

Mål: Att samtliga avelsdjur genomgår mentalbeskrivning, och att hundar som uppvisar stor rädsla, skotträdsla eller stor reservation inte ska användas i avel. ✗

Kommentar: Av åtta avelsdjur som fått avkommor under 2024 har hälften känd mental status. Ingen av dessa hundar har uppvisat några stora rädslor eller andra oönskade reaktioner.

Mål: Att aktiva renvallande hundar används i aveln. ✗

Kommentar: Under 2024 användes ingen arbetande renvallande hund i avel.

Mål: Att sammanställa resultat från BPH/MH samt vällanlagsprov och ta fram en rasprofil. ✓

Kommentar: Rasprofil för BPH och MH finns, baserat på de hundar som genomfört beskrivningarna. Om denna profil är representativ för populationen är oklart då vissa kennlar är överrepresenterade gällande andel beskrivna hundar, medan andra kennlar har inga eller mycket få hundar beskrivna från sin uppfödning. Önskeprofil baserat på icke önskvärda reaktioner såsom stora rädslor och aggressionsreaktioner samt reaktioner som indikerar hög stressnivå finns framtagna av rasklubben. Ingen rasprofil finns för vällanlagsprov då det är mycket få som genomfört detta hittills, och relevansen av rasspecifik profil är oklart.

Mål: Uppdatera MH/BPH-statistik regelbundet. ✓

Strategi: Anordna mentalbeskrivningar kullvis.

Kommentar: Vissa uppfödare visar stort intresse för detta och lyckas också väl med att samla sina valpköpare. Andra uppfödare visar mindre/inget engagemang, och de har också valpköpare som i betydligt lägre utsträckning mentalbeskriver sina hundar. Rasklubben har bokat dagar och erbjudit hjälp för att samordna BPH på olika platser i landet, prisreducering har också erbjudits för att se om det är kostnaden som är avgörande hos ägare. Intresset är trots dessa åtgärder svalt.

Strategi: I samarbete med Svenska Kroppsvallarklubben (SvKV) få igenom officiella anlagsprov för rasen.

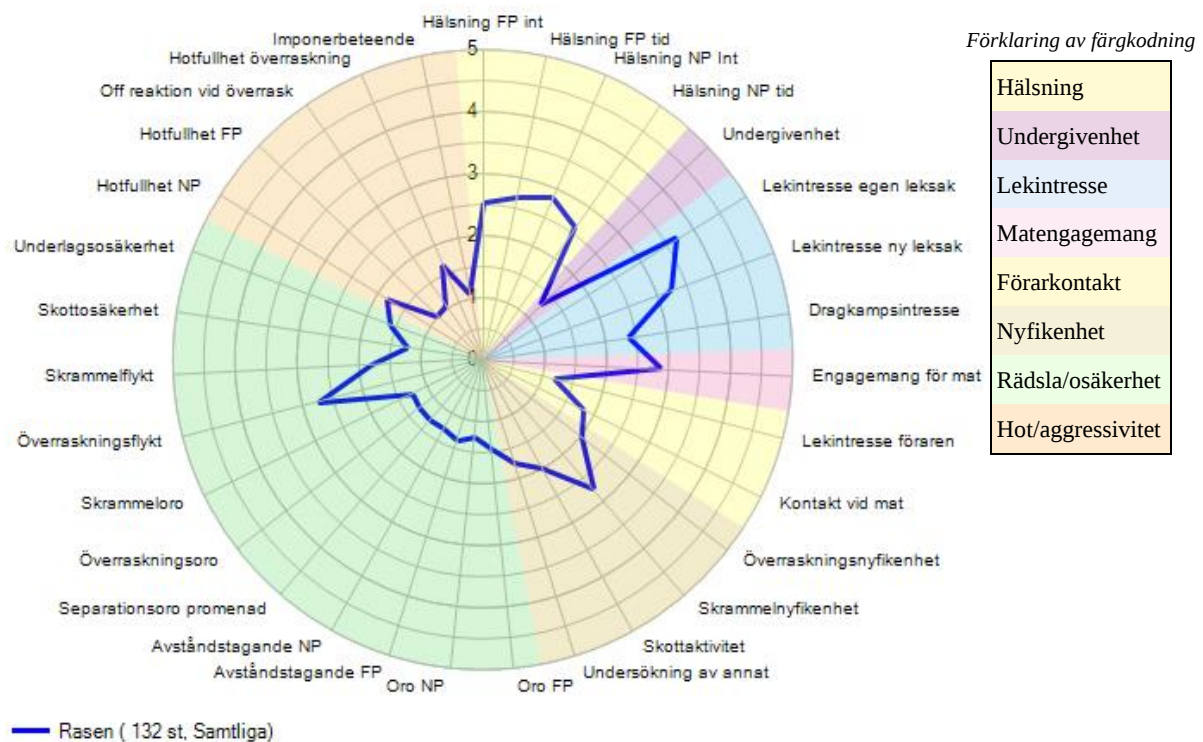
Kommentar: NHAT finns tillgängligt för lapsk vallhund genom SvKV och är ett väl fungerande vallanlagsprov på får. I tillägg finns också vallprov genom SvKV där lapsk vallhund får delta.

Mentalbeskrivning

För andra året nu har vi haft en satsning där vi erbjudit rabatterat pris på BPH, i år gällande samtliga BPH och inte bara de vi bjudit in till. Förfrågning har gjorts kring var och när BPH önskas, med låg respons. Ett BPH bokades för lapsk vallhund. Sammanlagt har 19 hundar mentalbeskrivits under 2024. Två individer visade på stor otrygghet i momenten överraskning och skrammel, en av dem valde ägaren att inte fullfölja beskrivningen med. Ytterligare en individ visade stor otrygghet vid närmande person, och visade sig också vara skottberörd på beskrivningen. 16 av de beskrivna hundarna genomförde BPH utan större rädslereaktioner eller bekymmer att hantera situationerna.

Genomförda mentalbeskrivningar – BPH / MH

ÅR	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BPH	3	3	9	17	7	17	18	22	12	11	23	19
MH	14	19	11	11	6	8	1	3	3	2	1	0
S:a	17	22	20	28	13	25	19	25	15	13	24	19

Spindeldiagrammet ovan visar genomsnittet på BPH för samtliga svenskfödda lapska vallhundar. Hundens reaktioner är grupperade efter beteende, med färgkoder i diagrammet. Reaktionerna graderas från 1-5 beroende på hur kraftig reaktionen är. Värde 1 innebär att reaktionen inte ses alls, värde 5 innebär att reaktionen ses i hög grad eller över lång tid.

Viktigt att ta i beaktande när man tittar på spindeldiagrammet och rasens medelvärde, är att de beskrivna hundarna inte nödvändigtvis är representativa för hela populationen, då vissa uppfödare har en stor andel hundar beskrivna medan andra har mycket få eller inga hundar beskrivna från sin uppfödning. Viktigt är också att tänka på att medelvärdet inte säger så mycket om enskilda individers resultat, då även medelvärdet mellan yttarligheter 1 och 5 hamnar på 3.

Vallanlagsprov

Inga lapska vallhundar har deltagit på officiella vallanlagsprov under året.

Exteriör

Mål: Att i aveln eftersträva en funktionell exteriör anpassad till hundens ursprung. ✓

Kommentar: Avelsrekommendationen är att hunden har en exteriör motsvarande lägst sufficient, det vill säga av godtagbar kvalitet. Inga hundar har diskvalificerats på grund av ohälsa.

Mål: Att så många hundar som möjligt visas på officiell utställning.

Kommentar: Rasklubben har i dagsläget inte kapacitet vare sig ekonomiskt eller praktiskt att hålla egna utställningar, utan är delaktiga i arbetet med utställningar arrangerade av specialklubben.

Mål: Sammanställa utställningsresultat i SLK:s årsbok. ✗

Kommentar: SLK har inte någon årsbok.

Strategi: Revidera RAS utifrån uppdaterad rasstandard. ✗

Kommentar: FKK (Finska Kennelklubben) tycks ej arbeta för att den revidering som gjordes ska godkännas av FCI, utan godkännande från FCI kommer ej vår svenska rasstandard ändras.

Strategi: Titta på exteriörbeskrivning för lapsk vallhund. ✓

Kommentar: Förslag på protokoll finns och har granskats av 2 rasspecialister, var för sig. Arbetet har därefter varit vilande på grund av tidsbrist inom styrelsen.

Strategi: Domarkonferens 2019. ✓

Kommentar: Genomfördes 2022, domarkompendiet reviderades inför detta och fokus i revideringen låg på att prioritera funktion relaterat till deras ursprungliga arbete, och önskemål om att lägga mindre vikt vid detaljer som inte påverkar funktionen i samma utsträckning.

Strategi: Sammanställa utställningskritiker i syfte att se om det är några detaljer som försämrats/förbättras. ✗

Efterlevnad av avelsrekommendationer

- *ÅLDER: Hund/tik bör vara minst 36 månader vid avelsdebut.*

De fyra tikarna var 3-6 år, hanarna 4-7 år.

Samtliga kombinationer följer rekommendationerna på denna punkt.

- *LEDER: Föräldradjuren bör vara HD/ED-röntgade med resultat HD A/B och ED UA/0.*

Av 4 hanar är samtliga röntgade för HD/ED med resultat A-B/0.

Av 4 tikar är 3 av dem friröntgade gällande såväl HD som ED. En tik är inte röntgad överhuvudtaget.

3 av de 4 kombinationerna som föddes under 2024 uppfyller rekommendationerna gällande HD/ED, vilket innebär att de har 2 föräldradjur som är friröntgade.

- *ÖGON: Ögonlysning bör vara genomfört på båda föräldradjuren. Ögonlysningen bör vara maximalt 12 månader gammal vid parning. Minst ett av föräldradjuren bör vara ögonlyst UA. Minst ett av föräldradjuren bör ha prcd-PRA resultat A (gentestad) eller a (fri genom arv). Minst ett av föräldradjuren bör ha IFT122-PRA resultat A (gentestad) eller a (fri genom arv). Hund med känd anlagsbärare av annan sorts PRA än ovanstående inom 2 generationer i stamtavlan bör kombineras med hund som inte har någon känd anlagsbärare de 2 närmsta generationerna.*

7 av 8 avelsdjur har någon gång ögonlysts, samtliga med resultat UA. Den äldsta avelshunden (7 år) ögonlystes som 1-åring och har inte undersökts sedan dess. Han kombinerades med en tik som inte ögonlysts alls, tillika har ett kullsyskon med ögon diagnos som exkluderar från avel. Övriga 6 avelsdjur hade ögonlysningar som var gjorda mellan 2021-2024.

I samtliga kombinationer finns känd prcd-status på samtliga avelsdjur. I 3 av de 4 kombinationerna har avelsdjuren även känd status gällande IFT122-PRA. I den kombination där båda saknar känd status för IFT122-PRA finns kända anlagsbärare av IFT122-PRA i 3:e led bakom båda föräldradjuren, vilket medför en hög risk att valparna kan komma att utveckla PRA.

Ingen av de fyra kombinationerna uppfyllde avelsrekommendationerna gällande såväl ögonlysning som DNA-tester.

- **GENETISK VARIATION:** Inavelsgraden för kombinationen bör ligga under 2,5 % på 5 generationer. Enskild hund bör under sin livstid inte producera mer än tre kullar eller ca 18 valpar i Sverige. Varje avelskombination bör vara unik, det vill säga inte tidigare gjord. Till tidigare gjord kombination räknas även kullsyskon som kombineras med samma individ.

En av 4 kombinationer har en inavelsgrad högre än 2,5%. En hane och en tik hade under året sin första valpkull. En tik och en hane hade under året sin tredje valpkull, vilket innebär att de uppnått det maximala antalet avkommor som rekommenderas per individ. Samtliga kombinationer var unika.

En kombination har tikar i andra generation som överstigit respektive närmar sig den övre gränsen för maximalt antal barnbarn.

3 av 4 kombinationer uppfyllde avelsrekommendationerna gällande genetisk variation.

- **MENTALITET:** Föräldradjuren bör ha känd mental status (genomfört MH eller BPH) med för rasen önskvärda reaktioner (alternativt vara arbetande renvallare).

3 av de 4 hanarna och 1 av de 4 tikarna är mentalbeskrivna med önskvärda resultat.

Endast 1 av 4 kombinationer uppfyller avelsrekommendationerna beträffande känd mental status hos båda föräldradjuren.

SAMMANFATTNING: Ingen kombination uppfyller till fullo avelsrekommendationerna av de kullar som registrerats 2024.

En kombination utmärker sig genom att brista på samtliga punkter utom rekommenderad ålder.

Intressant är att hanarna följer rekommendationerna i större utsträckning än tikarna. Rimligt vore omvänt förhållande, då uppfödaren själv kan besluta kring vilka undersökningar som ska göras på tiken men endast kan ha önskemål gällande hanen.

Liksom tidigare brister det mest gällande giltigt ögonlysningresultat vid parning, men även beträffande känd mental status.